

La Memòria socioeconòmica de Barcelona 2002 ha estat aprovada per la Comissió Executiva del Consell Econòmic i Social de Barcelona:

Presidenta: Maravillas Rojo (Ajuntament de Barcelona)

Vicepresidents: Agustí Bonavia (Foment del Treball Nacional)
Àngel Crespo (CCOO del Barcelonès)
Ciriaco Hidalgo (UGT)

Vocals: Ignasi Ragàs (Ajuntament de Barcelona)
Javier Ibars (Foment del Treball Nacional)
Aureli Barrera (CCOO del Barcelonès)
Eva Granados (UGT)

Secretari General: José Antonio Fernández

I ha comptat amb la supervisió i la col·laboració extraordinària del Degà del Col·legi d'Economistes de Catalunya, Jordi Conejos.

Redacció: Direcció d'Estudis d'Activitats Econòmiques i Ocupació de l'Ajuntament de Barcelona

Directora: Narcisa Salvador

Economistes: Àngels Santigosa i Eduard Salvat

Amb la col·laboració de Mercè Gracia
i dels Gabinetes Tècnics de UGT, USCOTB i FTN

I les aportacions de Lorenzo di Pietro, Juli Esteban, Gosta Esping-Andersen, Carlos Losada i Vicenç Navarro i Agueda Quiroga

Edició: Consell Econòmic i Social de Barcelona

Disseny i maquetació: Dockland Comunicació, S.A.

Preimpresió i impressió: Impremta Municipal

Coordinació, Direcció d'Estudis d'Activitats Econ. i Ocupació.
Barcelona, octubre 2003

Dipòsit Legal: B-48955-2003

ISBN 84-7609-548-1

MEMÒRIA SOCIOECONÒMICA DE BARCELONA 2002

BCN

PRESENTACIÓ

L'any 2002 va tenir una especial significació per al Consell Econòmic i Social de Barcelona amb la celebració del 10è aniversari de la seva fundació. Entre les nombroses activitats que ha endegat el CESB en aquest període, una de les iniciatives més consolidades ha estat la Memòria Socioeconòmica anual de la ciutat, que ha aparegut regularment des de la seva primera edició l'any 1996.

La Memòria d'enguany continua la línia encetada l'any passat amb la col·laboració del Col·legi d'Economistes de Catalunya a través del seu Degà i amb la incorporació d'articles d'especialistes que s'incorporen en un capítol de perspectives. En aquesta edició comptem amb contribucions d'experts de reconegut prestigi que ens aporten la seva visió sobre temes de gran vigència com la dinamització econòmica de la regió metropolitana, les ocupacions emergents i els nous perfils professionals, les necessitats d'habitatge, la conciliació de la vida familiar i professional i els serveis a les persones grans o depenents. Aquesta Memòria incorpora també un capítol específic sobre les condicions socioeconòmiques i la qualitat de vida de la població de Barcelona, que aprofita la disponibilitat de dades recents de l'Enquesta de la Regió de Barcelona 2000 i que il·lustra algunes transformacions i dinàmiques recents de la nostra estructura social.

Així mateix s'incorpora una valoració conjunta assumida col·lectivament per les entitats que conformen el CESB i que suposa un punt de trobada d'un ampli procés de reflexió i debat.

La memòria anual del CESB ha esdevingut un dels àmbits de referència a la ciutat per al debat i la proposta socioeconòmica, del qual la Memòria anual n'és un instrument destacat. Una Memòria que s'haurà d'anar renovant, aprofundint en les reflexions i propostes que comporta i comportarà la permanent transformació socioeconòmica de la ciutat. En aquest context el propi Consell afronta una nova etapa amb nous reptes i la voluntat de seguir contribuint -cadascú des del seu lloc i responsabilitats però amb una visió compartida- a construir una ciutat cada dia millor.

Maravillas Rojo
Presidenta del CESB 2003

PRESENTACIÓ

INTRODUCCIÓ

Jordi Conejos, Degà del Col·legi d'Economistes de Catalunya

Si des del punt de vista general el 2002 no ha estat un any massa positiu en el camp econòmic, cal apuntar, sense temor a equivocar-se, que es pot considerar un bon exercici per a Barcelona. En aquest temps, la ciutat ha sabut consolidar els seus avantatges i treure profit dels seus actius. Paral·lelament, ha avançat en l'assentament de les bases que asseguraran el seu futur socioeconòmic, en tot moment amb la complicitat de les ciutats del seu voltant i amb la idea clara de que l'esdevenidor de Barcelona passa per configurar un veritable espai metropolità, en el que tinguin cabuda esforços i sinergies de tot tipus. S'està dibuixant un model de ciutat amb una perspectiva regional, capaç de garantir l'èxit en els propers anys. Malgrat tot, hem de ser conscients que les mancances i els problemes encara són presents i que exigeixen la nostra implicació directa.

Durant l'any 2002 la marxa de l'economia barcelonina ha tingut dos grans eixos. D'una banda, l'activitat econòmica de la construcció, sector que a nivell del conjunt de Catalunya ha experimentat un creixement de la seva producció d'un 4,5% en termes reals. La construcció s'ha revelat com un important factor de dinamisme econòmic i de creació de riquesa i treball per a Barcelona, capaç d'integrar una proporció significativa de la població immigrant. Tanmateix, hom ha de tenir present que l'actual marxa de l'activitat constructiva no és sostenible a mitjà termini, almenys en els nivells i els ritmes que ha tingut en el passat recent. Per aquesta raó cal reorientar la seva evolució cap a línies de continuïtat que siguin duradores, com per exemple l'obra civil.

L'altre gran eix de la marxa de l'economia barcelonina de l'any 2002 ha estat el turisme en sentit ampli. Barcelona ha sabut consolidar-se com un destí turístic de qualitat en el context internacional, oferint una gamma àmplia de possibilitats (sol, cultura, història, disseny, instal·lacions hoteleres, equipaments comercials, ...) i convertint-se en punt de referència per als operadors estrangers. Un exemple, al respecte, és haver-se configurat com destí i origen de grans creuers d'esbarjo.

També, cal fer-se ressò de que de mica en mica Barcelona està definint un nou model de desenvolupament econòmic, que prioritza les activitats intensives en coneixement, en tecnologia i en valor afegit, ja sigui generades internament o bé captades d'altres indrets. En aquest sentit, hom ha de destacar l'aposta decidida per la societat del coneixement, que té referències en iniciatives com el 22@ o el Parc Científic.

Des d'un punt de vista més social, dos són els temes que han de cridar la nostra atenció. En primer lloc, el fenomen de la immigració, que certament permet donar resposta a determinats desajustos de la nostra societat (demografia, mà d'obra, ...) i potencia el mestissatge cultural. Però, alhora, entranya alguns riscos, front els quals cal endegar els mecanismes oportuns (integració social, regularització legal, ...). És important tenir la

capacitat necessària per abordar aquest fenomen des d'una perspectiva prou àmplia, atès que la seva transcendència és gran i ho serà encara més en els propers anys. Val a dir que hem de ser capaços de saber valorar convenientment el capital humà de la població immigrant i de treure totes les seves potencialitats.

Un segon tema que mereix la nostra atenció és el de la pobresa. Estem en una societat benestant, que s'ha transformat en profunditat en els darrers vint anys, fins assolir nivells de riquesa elevats pròxims a la mitjana comunitària. Però, tanmateix, aquest procés de gran desenvolupament ha estat paral·lel a un creixement important de les desigualtats socials, que no encaixen en el nostre model de sostenibilitat i que cal corregir per apropar-nos encara més a la realitat dels nostres veïns europeus.

Finalment, en l'àmbit de les infraestructures cal destacar que l'any 2002 ha estat un any en el que s'han començat a resoldre les problemàtiques associades a determinats projectes, que fa temps eren objecte d'una aferrissada exigència per part dels agents socio-econòmics i que en l'actualitat ja tenen calendari. Això no excusa, tanmateix, que el retard en l'encetament d'aquests projectes ens demanarà ser rigorosos i prou dinàmics en el seu desenvolupament. De ben segur que l'arribada del tren d'alta velocitat, les ampliacions del port i de l'aeroport, i les iniciatives logístiques vinculades al desviament del riu Llobregat en la seva desembocadura projectaran la nova Barcelona, i al mateix temps la nova Catalunya, del futur. En aquest punt, no ens podem oblidar del Fòrum 2004, actual projecte emblemàtic, que constitueix una nova oportunitat per situar Barcelona en el món, per integrar una nova zona a la ciutat i per crear importants equipaments. Hem de ser capaços de capitalitzar aquesta iniciativa per començar una nova dècada de fort dinamisme. En definitiva, hem d'estar orgullosos del què hem aconseguit, però també hem de ser engrescadors i entusiastes amb el que resta per fer.

ÍNDEX

SITUACIÓ ECONÒMICA AL 2002

1. Marc econòmic internacional	12
2. Situació econòmica a Espanya	19
3. L'economia catalana	25

1

L'ACTIVITAT ECONÒMICA A LA CIUTAT

1. Conjuntura econòmica	36
2. Sectors productius i activitats emergents	39
3. Infraestructures	43
4. El mercat de treball nocturn a Barcelona	46

2

LA POBLACIÓ ACTIVA, L'OCUPACIÓ, L'ATUR I LA CONTRACTACIÓ

1. Evolució de la població activa	52
2. Evolució de l'ocupació	54
3. Població aturada	64
4. Contractació	71
5. Sinistralitat laboral	77
6. Polítiques actives d'ocupació	81

3

QUALITAT DE VIDA

1. Dinàmica demogràfica	98
2. Condicions de vida d'alguns col·lectius:
dones, joves i gent gran	99
3. Sanitat i salut pública	102
4. Educació i formació	106
5. Habitatge	108
6. Medi ambient	111
7. Serveis i equipaments	114
8. Cultura i lleure	116
9. Percepció de la ciutat	118

4

PERSPECTIVES

1. Les oportunitats de les noves ocupacions	122
2. L'habitatge a la Regió Metropolitana	131
3. Cap a un contracte postindustrial igualitari	141
4. La dinamització econòmica de
l'Àrea Metropolitana de Barcelona	150
5. Polítiques socials i atenció a les persones	155

5

CONSIDERACIONS GENERALS DEL CESB

6